

WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

DIECEZJI ŁOMŻYŃSKIEJ.

№ 5

Łomża, dnia 15 marca 1927

Rocznik I.

T R E Ś Ć :

- 62. Pontif. Commissionis Codici interpretando praepositae responsiones authenticae
- 63. Podatek beneficjalny.
- 64. Konsekracja kościoła i ołtarza.
- 65. Passio in 2-a Missa Dominica Palmarum.
- 66. Altare fixum in ecclesiis consecratis.
- 67. Indulgentia altaris privilegiati.

- 68. Dzieło Rozkrzewienia Wiary.
- 69. Zeznania podatkowe.
- 70. Rozporządzenie o statystyce ruchu naturalnego ludności.
- 71. Odpowiedzi na pytania.
- 72. Opłaty stemplowe.
- 73. Nowe wydawnictwa z zakresu pedagogiki.
- 74. Zmiany w duchowieństwie.

№ 62

Pontif. Commissionis Codici interpretando praepositae responsiones authenticae.

I. Responsio ad Can. 1023 § 2.

Quaesitum est: Si pars post adeptam pubertatem plusquam per sex menses commorata fuerit in longissimis et dissitis oris, a quibus ut habeatur regularis attestatio libertatis status longius tempus requiritur cum tamen urgeat celebratio matrimonii, sufficitne in casu ad certiorandam libertatem status iuramentum partis cum testimonio duarum, vel si non possint haberi duo, saltem unius, qui secum commorati fuerint, illis in regionibus?

Responsum est (2—3 iun. 1918): Rem remitti prudenti iudicio Ordinarii, qui alias probationes, non excluso iuramento suppletorio, praescribere potest ad normam canonis 1023 § 2.

II. Responsio ad can. 465 §§ 4 et. 5.

Quaesitum est: 1. Utrum vicarius substitutus, de quo in can. 465 § 4, possit post Ordinarii approbationem licite et valide assistere matrimoniis, si nulla limitatio apposita fuerit. 2. Utrum idem vicarius id possit etiam ante Ordinarii approbationem. 3. Utrum vicarius, seu sacerdos supplens, de quo in cit. can. 465 § 5, id possit ante approbationem Ordinarii.

Responsum est (cfr. Acta Ap. Sed. 1922, pag. 527): Ad 1: Affirmative, Ad 2: Negative. — Ad 3: Affirmative, quoadusque Ordinarius, cui significata fuit designatio sacerdotis suppliantis, aliter non statuerit.

III. Responsio ad can. 1096.

Quaesitum est: Utrum, ad normam can. 1096 § 1, sacerdos sit determinatus, si parochus Superiori monasterii in casu particulari declaret, se, ad matrimonium proxima die dominica in ecclesia filiali celebrandum, delegare aliquem sacerdotem religiosum, qui a Superiore sequentibus diebus ad Missam die dominica ibi celebrandam deputabitur.

Responsum est (cfr. Acta Ap. Sed., 1924, pag. 114): Negative.

№ 63.

Podatek beneficjalny.

Jak każda diecezja powstająca dopiero lub zreorganizowana tak też diecezja Łomżyńska ma różne i wielkie potrzeby. Są one WW. Duchowieństwu znane. Niektóre z nich nie wymagają natychmiastowego zaradzenia, są atoli i takie, któremi zająć się trzeba bezzwłocznie. Między innymi wymaga katedra Łomżyńska natychmiastowego i gruntownego remontu, badania bowiem ostatnimi dniami przez konserwatora państwowego przeprowadzone wykazały, że niepomyślny stan budowlany katedry budzi poważne chawy.

Wszystko to, co uczyniono dla reorganizacji diecezjalnej dotąd, zawdzięcza się nieomal wyłącznie ofiarności duchowieństwa, które w rozumnym docenianiu tych potrzeb śpieszyło z pomocą może nieraz z uszczerbkiem dla potrzeb parafjalnych lub osobistych. Za pomoc udzieloną mi zwłaszcza w ostatnich miesiącach dziękuję WW. ks. ks. Proboszczom serdecznie.

Jednakże sposób udzielania tej pomocy dotąd praktykowany wydaje mi się nadal nieodpowiednim. Obawiam się bowiem tego, że może niektórzy księża nie są w możności składania ofiar tak znacznych na dłuższy przeciąg czasu. Były one też nierównomierne, spoczywały bowiem na barkach przeważnie proboszczów.

Zamierzam zatem sprawę tę oprzeć raczej na wskazówkach danych przez Prawo Kanoniczne mianowicie przez kan. 1356, 1504 i 1505. W myśl tych kanonów stanowią, iż od 1 kwietnia b. r. płacić będą:

1. Na utrzymanie seminarjów diecezjalnych wszystkie beneficja (mensa episcopalis, beneficium canonicale, beneficium curatum vel simplex) i wszystkie bractwa pięć procent od swoich dochodów. Sumy te będą płatne miesięcznie;

2. ponadto na utrzymanie katedry i innych instytucyj diecezji wszystkie beneficja i bractwa kościelne od dochodów swoich aż do pięciu procent. Wysokość tej opłaty będzie jeszcze określona.
3. na utrzymanie Kurji biskupiej będą zaprowadzone pewne taksy od powierzania probostw, zatwierdzania umów dzierżawnych i t. p. czynności kurjalnych.

Natomiast otrzymają WW. ks. ks. Proboszczowie dodatki pewne do państwowych opłat kongruy wedle miejscowych potrzeb. Rozliczenie pierwsze nastąpi w kwietniu b. r.

Łomża, 12. 3. 1927.

† Stanisław Bp.

№ 64.

Konsekracja kościoła i ołtarza.

Diecezja Łomżyńska posiada jeszcze znaczną ilość kościołów parafjalnych niekonsekrowanych. Niektóre zaś kościoły konsekrowane nie mają ołtarza stałego konsekrowanego. Tymczasem can. 1165 Kodeksu Prawa Kanonicznego przepisuje konsekrację dla kościołów parafjalnych oraz także konsekrację jednego chociażby ołtarza stałego równocześnie z konsekracją kościoła.

Warunki przepisane do konsekracji kościoła i ołtarza są następujące:

1. Konsekrację otrzymać mogą tylko kościoły **murowane**, nie zaś drewniane lub z jakiegokolwiek metalu (can. 1165 § 4). Nie można też konsekrować kościołów będących własnością prywatną (S. R. C. Nr. 3546), ani też kościołów, których krypty lub górna część służyć mają celom świeckim (S. R. C. 3546 i C. 756).
2. Przy konsekracji kościoła namaszcza konsekrujący biskup dwaście miejsc na murach wewnętrznych kościoła. Miejsca te winny być oznaczone krzyżem bądź malowanym bądź z **kamienia** wpuszczonego w mur (S. R. C. 1939.) Nie należy umieszczać krzyżów tych na filarach ani też za wysoko na ścianach (ca 2¹/₂ metra od posadzki). Znaki te krzyżowe powinny być dobrze utrzymane a świeczniki na jedną świecę mają być zawieszane bądź nad krzyżem bądź pod nim.
3. Konsekrujący namaszcza także odrzwia kościoła t. j. oprawę głównych drzwi, która powinna być nie z drzewa lecz kamienna lub z cegły.
4. Równocześnie z kościołem powinien być konsekrowany przynajmniej jeden ołtarz stały, najodpowiedniej ołtarz wielki (can.

1165 § 5.) Gdyby ołtarz wielki był już konsekrowany poprzednio (n. p. przy przebudowie kościoła) winien być z okazji konsekracji kościoła konsekrowany jeszcze inny ołtarz stały.

5. Do konsekracji należy przygotować ołtarz w następujący sposób:

a) płyta czyli t. zw. mensa ma być z kamienia naturalnego i trwałego. Ma też być w jednej sztuce na całym ołtarzu, a nie składana.

W środku płyty z wierzchniej strony wykuwa się t. zw. sepulcrum, czyli zagłębienia mniej więcej o rozmiarach 10 do 12 cm. w kwadrat i o głębokości 3 — 6 cm. Dla zamknięcia tego sepulcrum winna być przygotowana cienka ale dość mocna płyta kamienna odpowiednia do szerokości otworu, jednakże, nie zbyt ciasna, tak ażeby po włożeniu relikwii konsekrator płytę tę mógł umocnić gipsem lub cementem.

Sepulcrum powinno być oddalone od brzegu mensy nie dalej jak 20 — 25 cm.

b) podstawa ołtarza (stipes) może być na metr wysoka; powinna być kamienna i z mensą cementem złączona. Gdy podstawy z jednego kamienia naturalnego dostarczyć nie można, daje się w jej miejsce cztery kamienne słupki sięgające od fundamentu ołtarza aż do mensy i złączone cementem tak z fundamentem jak z mensą. Słupki te mogą się nawet składać z kilku części kamiennych lecz silnie z sobą spojonych. Miejsce pomiędzy słupkami może pozostać wolne albo może być wypełnione cegłą lub kamieniem, nawet sztucznym.

Miejsca, w których płyta spoczywa na słupkach, winny być dostępne dla ręki konsekratora, który je namaszcza.

c) pomiędzy ołtarzem a ścianą tylną absydy powinno być wolne przejście.

6. Relikwie przynajmniej dwóch męczenników mające być umieszczone w ołtarzu, wystawia się w przeddzień konsekracji na ołtarzyku po za kościołem (w kaplicy, w zakrystji i t. p.) wobec dwóch palących się świec. W wieczór wigilji odmówić należy przed relikwjami Matutinum cum Laudibus de Comm. Plur. Martyrum cum orat.: Deus, qui nos... przyczem opuszcza się wyraz: annua.

Przy konsekracji kościoła lub ołtarza przenosi relikwie uroczyście w procesji kapłan przybrany w ornat czerwony.

7. W dzień konsekracji duchowieństwo kościoła konsekrowanego odmawia Matut. cum Laudibus et Prima de festo occur. ; Tertiam atoli i dalsze Hory z off. Dedic. Eccl.

8. Wigilja konsekracji kościoła jest dniem postu ścisłego dla konsekratora, proboszcza i parafjan (can. 1166 § 2.)
9. Biskup konsekrujący kościół lub ołtarz udziela odpustu jednego roku; w rocznicę konsekracji zyskać można odpust 50 dni, o ile nie uzyskano od Stolicy św. przywileju odpustu zupełnego.

№ 65.

Passio in 2-a Missa Dominica Palmarum.

Excellentissimus Dominus expetivit pro sacerdotibus, qui Dominica Palmarum binas missas legere debent, privilegium, ut in altera Missa Passionem usque ad verba: „Altera autem die”, omittere possint, praemissis: Munda cor meum etc. et Sequentia Sancti Evangelii secundum Matthaeum.

№ 66.

Altare fixum in ecclesiis consecratis.

In ecclesiis consecratis, ubi nullum exstat altare fixum consecratum, consecratur, quam primum fieri potest, altare fixum, praesertim altare maius, in forma consueta iuxta Pontificale Romanum.

Si vero altare fixum consecratum per aliquem defectum substantialem amisit consecrationem, consecratio perfici poterit per ritum ac formulam brevem, impetrata gratia S. Congregationis Rituum.

(Decr. s. Congr. Rituum de die 4 februarii 1898.)

№ 67.

Indulgentia altaris privilegiati.

Indulgentia altaris privilegiati non potest separari ab applicatione seu fructu Sacrificii, quando Sacrificium est celebrandum pro defunctis.

Nec potest applicari pro defunctis ad libitum sacerdotis, quando celebratur Sacrificium pro vivis.

Si S. Sacrificium celebratur pro defunctis, indulgentia altaris privilegiati debet applicari pro defunctis (ad modum suffragii); si vero Missa celebratur pro vivis, indulgentia applicatur pro vivis (ad modum iurisdictionis).

(Decret. s. Congregationis Indulgentiarum de die 25 augusti 1897.)

№ 68.

Dzieło Rozkrzewiania Wiary.

Ojciec św. zatwierdził następujące prośby Rady Wyższej Generalnej Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary:

1. aby przedostatnia niedziela października była przeznaczona jako szczególny dzień modłów za misje i dzieł popierania misyj,
2. aby we wszystkich mszach tej niedzieli była dodawana kolekta: *Pro Propagatione Fidei (pro re gravi)*,
3. aby tematem kazań wspomnianej niedzieli było zachęcanie wiernych do zapisywania się jako członkowie Dzieła Rozkrzewiania Wiary,
4. aby w niedzielę tę mogli zyskać odpust zupełny wierni, którzy przyjąwszy Komunię św. pomodlą się o nawrócenie niewiernych. Odpust ten można ofiarować także za zmarłych. (*Acta Apost. Sedis 1927 № 1*).

№ 69.

Zeznania podatkowe.

Kilku ks. ks. Proboszczów wniosło do Kurji diecezjalnej zażalenie przeciwko dowolnemu wymiarowi podatków dochodowych. Polegając na przedstawieniu rzeczy przez owych Księża zwróciłem się do Wojewódzkiej Izby skarbowej o przypomnienie powiatowym Urzędowi skarbowym okólnika Ministerstwa Skarbu z d. 17 X. 1925 L. D. R. O. 4525 II., który poleca Urzędowi podatkowemu zwracać się w razie wątpliwości do Kurji diecezjalnej o dane w celu wyjaśnienia wątpliwości. Izba skarbowa poleciła też Urzędowi skarbowym podatków i opłat skarbowych zastosować się do wzmiankowanego rozporządzenia Ministra Skarbu.

Gdy niektóre Urzędy podatkowe do polecenia Izby skarbowej się nie zastosowały, wystąpiłem ponownie w obronie zainteresowanych Księża. Przy tej sposobności ałoli oświadczone mi, że niektórzy Księża zaniebdali sami użycia ustawą podatkową przewidzianych środków obrony, jakimi są wnoszenie we właściwym czasie zeznań podatkowych, a następnie wnoszenie odwołań przeciwko wysokości nałożonego podatku.

Jeżeliby tak było, musiały z tego wyniknąć przykrości dla owych Księża. Jest zatem rzeczą wskazaną, ażeby W.W. Księża przestrzegali przepisów przez ustawę podatkową danych. Odwołanie się Księdza tylko

do Kurji biskupiej nie wystarcza, lecz należy wnieść odwołanie także do właściwego Urzędu podatkowego z zachowaniem przepisanej terminu. A dalej—ustawa podatkowa przepisuje zapłacenie podatku w oznaczonym czasie, chociażby się wniosło odwołanie.

Opodatkowaniu podlegają osoby fizyczne i prawne, których dochód roczny (w gotówce i w naturze) przekracza 1500 zł.

Przy tej sposobności proszę W.W. Księży, ażeby w referatach swoich, zażaleniach i odpowiedziach podawali tylko ściśle sprawdzone fakta.

Łomża 12 3. 1927.

† Stanisław Bp.

№ 70.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności.

Na zasadzie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upowaznieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam, co następuje:

Art. 1. Osoby prowadzące akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, obowiązane są z faktów ślubów, urodzeń i zgonów, zarejestrowanych przez nie w aktach stanu cywilnego, względnie w księgach metrykalnych, przysyłać **co kwartał** właściwej władzy administracyjnej I instancji sprawozdania indywidualne według formularzy, ustalonych rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

Jeżeli okrąg urzędowy osoby, prowadzącej akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, rozciąga się na dwa lub więcej powiatów, należy przysyłać **każdej władzy powiatowej** sprawozdania kwartalne z faktów ślubów, urodzeń i zgonów, dotyczących okręgu urzędowego danej władzy.

Art. 2. Sprawozdania winny być przedłożone za pierwszy kwartał najpóźniej dnia 15 kwietnia, za drugi najpóźniej dnia 15 lipca, za trzeci najpóźniej dnia 15 października i za czwarty najpóźniej dnia 15 stycznia.

Art. 3. Władza administracyjna I instancji kontroluje zupełność i dokładność nadesłanych danych, sporządza wykazy powiatowe i przysyła je wraz ze wszystkimi nadesłanymi sprawozdaniem do Głównego Urzędu Statystycznego w terminach następujących: za pierwszy kwartał do dnia 15 maja, za drugi do dnia 15 sierpnia, za trzeci do dnia 15 listopada, a za czwarty do dnia 15 lutego.

Art. 4. W miastach posiadających własne biura statystyczne i umieszczonych w wykazie, ustanawianym przez Ministra Spraw Wewnętrznych, osoby prowadzące akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, przesyłają sprawozdania do tych biur co tydzień, skąd będą one odsyłane do Głównego Urzędu Statystycznego w terminach, przepisanych w art. 3 niniejszego rozporządzenia.

Art. 5. Osoby prowadzące akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, są obowiązane udzielać na żądanie władzy administracyjnej wszelkich informacji i wyjaśnień, dotyczących zupełności, względnie dokładności, danych zawartych w przesłanych przez nie sprawozdaniach.

Art. 6. W razie opieszałości osób prowadzących akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, w wykonaniu obowiązków, nałożonych niniejszem rozporządzeniem, władza administracyjna I instancji może zarządzić wykonanie tych czynności na koszt winnego.

Art. 7. Główny Urząd Statystyczny komunikuje się z osobami prowadzącymi akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, za pośrednictwem władz administracyjnych I instancji.

Art. 8. Za każdy fakt ślubu, urodzenia lub zgonu, wykazany w formularzach statystycznych, zgodnie z instrukcją, wydaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych, osoby prowadzące akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, z wyjątkiem urzędów państwowych otrzymują tytułem zwrotu wydatków na materiały piśmienne trzy grosze; sumy należne za ubiegły rok kalendarzowy, będą przekazywane przez Główny Urząd Statystyczny bezpośrednio osobom, prowadzącym akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, w terminie sześciotygodniowym od dnia otrzymania przez Główny Urząd Statystyczny danych za czwarty kwartał ubiegłego roku.

Formularzy statystycznych dostarcza Główny Urząd Statystyczny. Opłaty pocztowe, związane z korespondencją osób, prowadzących akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, z władzami administracyjnymi I instancji, względnie z Głównym Urzędem Statystycznym w sprawach statystyki ruchu naturalnego ludności pokrywane będą z budżetu państwowego.

Art. 9. Począwszy od dnia 1 stycznia 1927 r. będą na całym obszarze Rzeczypospolitej martwo urodzeni wpisywani **wyłącznie do akt stanu cywilnego, względnie ksiąg metrykalnych, urodzeń.**

Art. 10. Na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej osoby, prowadzące akty stanu cywilnego, względnie księgi metrykalne, przedłożą władzy administracyjnej I instancji najpóźniej do dnia 1 kwietnia 1927 r. wykazy su-

maryczne sporządzonych aktów małżeństw, urodzeń i zgonów za każdy rok kalendarzowy począwszy od dnia 1 stycznia 1919 r. do dnia 31 grudnia 1926 r., według formularzy, ustalonych rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 11. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, o ile zaś chodzi o osoby, które w czasie zawarcia małżeństwa lub w chwili zgonu pozostawały w czynnej służbie wojskowej—Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 12. Przepisy niniejszego rozporządzenia będą stosowane na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego z dniem oznaczonym rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych, na pozostałym zaś obszarze Rzeczypospolitej od dnia 1 stycznia 1927 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych *J. Piłsudski.*

№ 71.

Odpowiedzi na pytania.

1. Czy temp. Quadreg. (stosownie do rubryk podanych w rubryc. na str. 52) można każdego dnia odprawiać cichą Mszę św. de feria, bez względu, czy przypada festum dx., czy sdx?

Odpowiedź: Affirmative.

2. Czy celebrans, dając, ślub po zaintonowaniu „Veni Creator“ przez cały ciąg hymnu klęczy, gdy chór śpiewa, czy też klęczy tylko podczas pierwszej strofki? Jeżeli należy przez cały hymn klęczyć, „emitte Spir“ śpiewa się klęcząc, czy stojąc?

Odpowiedź: Ad 1 negative; ad 2—affirmative; ad 3—provisum in 2-do.

3. Czy wolno w te dni wielkiego postu, w które je się obiad z mięsem, jeść nieco mięsa na kolację?

Odpowiedź: Confer. Ordinem divini officii pro an. cur. pag. 51.

№ 72.

Oplaty stemplowe.

Odezwa Ministra Skarbu z dn. 30.I. 1927 r. Nr. D. P. O. 831/VII.

W dniu 1 stycznia 1927 r. weszła w życie nowa ustawa o opłatach stemplowych z dn. 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. № 98 poz. 570), zawie-

rajaca (głównie w art. 155) odmienne od dotychczasowych przepisy o opłatach stemplowych od wyciągów i innych świadectw z akt stanu cywilnego (z ksiąg metrykalnych). Ministerstwo Skarbu uprasza o zwrócenie uwagi wszystkim urządów stanu cywilnego, podlegających Ministerstwu Spr. Wewn., na te nowe przepisy i podanie do ich wiadomości treści tych przepisów, która jest następująca:

I. Na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego—opłata stemplowa wynosi 1 zł. od **każdego** zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci.

II. Na pozostałym obszarze państwa wysokość opłaty stemplowej zależy od odpowiedzi na pytanie: ~~kto ponosi koszty utrzymania tego urzędu~~ stanu cywilnego, który w przypadku poszczególnym wydaje wyciąg lub świadectwo z ksiąg metrykalnych: a) Jeżeli wyciąg lub świadectwo z ksiąg metrykalnych wydaje urząd, którego kosztów utrzymania **nie** ponosi skarb państwa—w szczególności zaś, gdy urzędem stanu cywilnego jest, urząd parafjalny lub urząd gminny—opłata wynosi 1 zł. od każdego zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci.

b) Jeżeli zaś **skarb państwa** ponosi koszt utrzymania urzędu stanu cywilnego (np. przy metrykach dla wyznań niechrześcijańskich, prowadzonych przez urzędy policji państwowej na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej, przy metrykach dla bezwyznaniowych, prowadzonych przez starostwa na obszarze b. dzielnicy austriackiej), to opłata wynosi 3 zł. od **każdego** zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci; oprócz tej opłaty stemplowej **żadna inna** nie ma być pobrana. (art. 154, ustęp przedostatni).

III. Na **całym** obszarze państwa obowiązują nadto normy następujące:

1) Wolne są od opłaty stemplowej—pod warunkiem wzajemności—wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, tyżące się: a) szefów i funkcjonarjuszów przedstawicielstw **dyplomatycznych** państw obcych, jeżeli te osoby są obywatelami państwa wysyłającego i należą do znanego personelu eksterytorjalnego, b) szefów (nie funkcjonarjuszów) zawodowych przedstawicielstw **konsularnych** państw obcych, c) członków **rodzin** osób urzędowych, wymienionych pod a) i b).

2) Poza przypadkami, wymienionymi w punkcie 1, wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego mogą być wydane zasadniczo tylko po uprzednim złożeniu opłaty stemplowej. Ani **cel**, do którego wyciąg lub świadectwo mają służyć, ani ich **forma** nie uzasadniają uwolnienia od opłaty stemplowej. Wyciągi krótkie (wydawane na t. zw. druczkach) **podlegają** opłacie (w wysokości 1 zł. względnie 3 zł. od każdego zaświadczonego faktu) **na równi z wypisami pełnymi**.

Jedynie wówczas, gdy osoba, która żąda wydania wyciągu lub świadectwa, jest tak dalece niezamożna, że uiszczenie opłaty stemplowej **nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego** i ten stan rzeczy jest urzędnikowi stanu cywilnego niewątpliwie znany, ~~na~~ być wyciąg lub świadectwo wydane mimo nieuiszczenia opłaty stemplowej (art. 160, punk 1 — w związku z punktem 17 artykułu 142). Urzędnik stanu cywilnego ma jednak w takim razie pozostawić w swych aktach ~~notatkę~~ **notatkę** stwierdzającą, komu i kiedy wyciąg (świadectwo) został wydany mimo nieuiszczenia opłaty stemplowej oraz z jakich powodów urzędnik uznał petenta za ubogiego (§ 176 rozporządzenia wykonawczego z dn. 20 listopada 1926 r. Dz. U. R. P. № 123, poz. 713). W tym celu byłoby ~~najsto-~~ **sowniejszem** prowadzenie **wykazu** wyciągów metrykalnych, wydanych bez opłaty stemplowej; rubryki tego wykazu byłyby następujące: liczba porządkowa, data, nazwisko i imię osoby, której wydano wyciąg, należna opłata, znamiona ubóstwa.

3) Opłatę stemplową uiszcza się za pomocą znaczków stemplowych, naklejonych na wydanym wyciągu (świadectwie) i skasowanych ~~pieczęcią~~ **pieczęcią** urzędu stanu cywilnego (§ 177 rozporządzenia wykonawczego).

Podanie o wydanie wyciągu lub innego świadectwa z akt stanu cywilnego jest **wolne** od opłaty stemplowej (art. 142, punkt 25).

Ministerstwo Skarbu uprasza o udzielenie odpisów okólników, które Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyda w sprawie niniejszej.

Dyrektor Departamentu:

(—) Koszko.

№ 73.

Nowe wydawnictwa z zakresu pedagogiki.

1. Dla pogłębienia życia religijnego dzieci szkolnych i młodzieży szkół średnich wydał ks. Z. Bielawski (Lwów, Administr. Biblioteki Religijnej, plac Trybunalski № 1) szereg rozpraw zatytułowanych, „Zagadnienia wychowawcze”. Dział pedagogiki religijnej, doznał przez książki te istotnego wzbogacenia. Ks.Ks. Prefekci powinni się wszyscy zapoznać z tą książką.

2. Zwraca się też uwagę Ks. Ks. Prefektów na „Praktyczny podręcznik duszpastwstwa w szkole średniej”, wydany przez ks. Józefa Winowskiego (Zakopane, Łukaszowska). Jest to, podręcznik wybitny, głąbo-

ko pojęty i napisany, bogaty w myśli. Dla Ks. Ks. Prefektów będzie ta książka cennym poradnikiem, który im dostarczy światła i poświaty.

Ks. Ks. Prefekci szkół powszechnych mogą dział traktujący o solidarności dostosować do naszej organizacji, np. „Żywego Różańca” lub „Stowarzyszenia Dzieciństwa Jezus”. Odnośnie do Stowarzyszenia Dzieciństwa Jezus można się zwracać o informacje do Ks. W. Astasiewicza, Dziekana w Sejnach, jako dyrektora diecezjalnego.

3. Ze względu na interesujące zagadnienia pedagogiczne i metodyczne poruszane w miesięczniku Katechetycznym i Wychowawczym, będącym organem Ks. Ks. Prefektów, poleca się prenumerowanie tego miesięcznika (Lwów, pl. Trybunalski № 1).

№ 74.

Zmiany w duchowieństwie.

Dziekanem Łomżyńskim na miejsce ks. M. Myszczyńskiego został mianowany ks. kan. S. Rostkowski, proboszcz Łomżyński.

